

© Ігор Жук, фото

Ірен Роздобудько — талановита письменниця, поетеса, журналістка. Авторка понад 20 романів і 5 кіносценаріїв, лауреат багатьох престижних премій, неодноразова переможниця літературного конкурсу «Коронація слова»... Вона успішно працює в різноманітних жанрах, і кожний новий її роман — це справжня радість для читачів.

Ця книжка для тих, хто ні в чому не боїться бути відвертим, для кого будь-яка невдача стає відліком нового життя, для тих, хто вірить у диво і в те, що «низьких стартів» не буває.

Вона для молодих — аби вони зрозуміли, що життя прекрасне і... коротке. І йшли по ньому без страху. І для старших, аби вони пригадали своє — таке довге! — життя. І зрозуміли, що воно — прекрасне.

Ваша Ірен Роздобудько

Одного разу тобі захочеться скласти мозаїку зі своїх спогадів, яскравих вражень, округлин життєвого досвіду... А раптом вони стануть комусь у пригоді, а тобі таким чином вдасться зрозуміти себе, коли складеться вже цілісна картина?

Ось таку своєрідну карту свідомості уклала відома українська письменниця Ірен Роздобудько в новій книзі, а разом відповіла на ті запитання читачів, які вони хотіли поставити, але не наважились... Ця книга-сповідь відкриває нові грані таланту авторки, яка завжди залишається собою і в житті, і у творчості, а отже, вони для неї — нероздільні.

Галина Пагутяк, письменниця

www.bookclub.ua
www.trade.bookclub.ua

ISBN 978-966-14-6918-0

9 789661 469180

Одного разу...

ІРЕН РОЗДОБУДЬКО

ІРЕН РОЗДОБУДЬКО

Одного разу...

НЕПРАВИЛЬНА КНИГА

КЛУБ
СІМЕЙНОГО
ЧИТАЧІВ

ІРЕН
РОЗДОБУДЬКО

Одного разу...

Роман

ХАРКІВ КЛУБ
2014 СІМЕЙНОГО
ДОЗВІЛЛЯ

УДК 821.161.2
ББК 84.4УКР
Р64

Жодну з частин цього видання
не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі
без письмового дозволу видавництва

В оформленні книги використані ілюстрації автора

Дизайнер обкладинки *Тетяна Коровіна*

ISBN 978-966-14-6918-0

- © Роздобудько І., 2014
- © Shutterstock.com / Masson, обкладинка, 2014
- © Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», видання українською мовою, 2014
- © Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», художнє оформлення, 2014

ОДНОГО РАЗУ...

Друга спроба

Ця книжка багато років тому починалася так:

«...все набридло. Від усього — нудить. І так, що легше назвати те, від чого відчуваєш хоч якийсь кайф, ніж перераховувати всіляку гидоту. І навіть у втіхах неможливо визначити пріоритет.

Спадає на думку ранній віршик Володимира Цибулька:

Все херня, казали тато,
Тільки бджоли — вещь!
Але якщо розібратися,
То й бджоли — херня...»

Це був час... наплічників, маршруток і потягів — років десять (ба, більше!) тому. Щасливого, майже «космічного», перебування наодинці з собою. І все дійсно здавалося несуттєвим. І бджоли також.

Тепер я б розпочала цю книжку інакше.

І, звісно ж, прибрала б із неї слово «херня». Адже одного разу, коли вона вже гуляла по читачах, одна поважна жінка звинуватила мене в надмірному вживанні ненормативної лексики. Але, як сказав герой одного комедійного фільму, коли тобі на ногу падає цеглина, ти навряд чи станеш підшукувати слово для вигуку. Хоча чому б і ні? Я думаю, що можна було б подякувати Богу, що вона, ця цеглина, не впала на ногу якій-небудь бабці чи дитині. Краще — мені. І це теж із розряду того, що я називаю ПЕРЕФОРМУЛЮВАННЯМ.

Тепер, після 2006-го року, коли ця книжка була написана, я хочу переформулювати і її.

Тому що, перечитавши, подумала, що вона надто егоцентрична і подекуди — надто зухвала. Тому що зрозуміла: писати щось «про себе» набагато складніше, ніж затулятися «ліричним героєм», котрий може говорити, думати й діяти як заманеться, а така спроба означає межувати з самогубством...

Тому що життя, як це не дивно, не зупинилося і пішло далі — і, можна навіть сказати, покотилося — у той бік і на той берег, про який я навіть гадки не мала.

Тому що точно знаю: те «переформулювання» віджило свій термін у тому вигляді, у якому існувало. Життя написало свої додатки, внесло купу коректив — часом таких дивовижних, що я знову і знову впевнююсь (і намагаюсь запевнити в цьому інших!), що дива існують. Варто лише вірити в них. Але вірити — по-справжньому, а не заради тимчасового перебування в юності з її романтичними настроями. А вірити «по-справжньому» — неабиякий подвиг, як на мене. Це означає, що ти ні в чому не зрадив себе й лишаєшся таким, яким прийшов у світ. Тому я залишила тут деякі «щоденникові» пасажі, котрі аж ніяк не можна «впустити необробленими» до художнього твору. Лишаю їх ще й тому, що всі ми, тією чи іншою мірою, є свідками часу. Але кожний — свого. «Мій час» був таким, яким я зупиняла його на сторінках різних нотатників. Можливо, комусь він здасться дивним, а проте для деяких моїх ровесників він був саме таким...

Кажуть, що люди мають змінюватися — з віком, з обставинами. Я в цьому зовсім не впевнена. Може змінюватися лише світ і час, а ти просто мусиш приймати ці зміни, залишаючись собою. У п'ятнадцяти- чи двадцятирічному віці, коли всі почуття були гострішими. І нема на що нарікати. Хоча часом дуже кортить.

Але нічого не можна почати «з другої спроби». Нічого, крім... книжки.

Скористаюся цієї нагодою.

Переформулювання

Так часом буває: все набридло. Від усього — нудить. Навіть у втіхах неможливо визначити пріоритет. Хіба що можна, як радять психологи, переформулювати проблему й усвідомити, що те, від чого нудить, і є задоволення.

Так от, нині (впевнена, на десятій сторінці це минеться) мене нудить від усього.

Від дзвінка будильника, заведеного на шосту ранку, що награв мелодію з «Пер Гюнта».

Від необхідності одягатися.

(Написавши це, я вже відчуваю неабиякий прогрес: люблю рано прокидатися і в напівсонному стані клацати електрочайником, щоб випити каву на балконі перед вікном саме о шостій годині ранку, коли вулиці порожні і ти бачиш кожне дерево — чорне на рожевому тлі сходу сонця.)

Стояти на автобусній зупинці, задалегідь знаючи, що на Московському мосту (так зветься міст через Дніпро, який я щоранку мушу здолати), як завжди, буде корок.

Стояти в черзі за жетонами на метро «Петрівка».

Стояти на 481 маршrutку на Контрактівій площі...

Стояти, долати півторагодинну (а часом і двогодинну!) дорогу на роботу і навіть не уявляти, що це шосте за життя в столиці помешкання, яке вважаєш своїм і останнім, і маленька однокімнатна квартирка в кінці Троєщини — лише невелика зупинка на три роки. Зупинка перед тим, як сісти в інший потяг.

Як дивно: ніколи не знаєш, що станеться з тобою після того, як щось у своєму житті ти визначиш, як останнє чи остаточне.

Продовжую...

Отже, стояти, мерзнути або помирати від спеки й думати: «Господи, як приємно рухатись!»

А ще кілька років тому, до того, як прийняла рішення усамітнитись на цьому благословенному кінці світу, виходячи з хати, я несподівано побачила кожную травинку, вкрити памороззю! Тобто під моїми ногами виявилася не просто земля з якоюсь рослинністю, а... переплетіння кровноносних судин, як на картинах Івана Марчука, де кожна судина-травинка мала свій особливий відтінок і свою неповторну звинувину. Відбувалося якесь незбагненне загострення зору, а коли під ногами шурхотіло листя, у голові лунала ціла симфонія. Отже, і загострення слуху.

Так буває лише тоді, коли ти приймаєш правильне рішення або заново починаєш життя і нічого не боїшся. Тоді виникають цей зір і цей слух. А все, що дратує, переформулюється на краще або кумедне.

...Сьогодні в маршрутці прямо переді мною сидів дядько, який усю дорогу колупався у вухах, а потім підніс пальці до очей і уважно розглядав те, що звідти викопав. Від цього, звісно, мене теж нудило, доки я подумала: а якщо цей дядько — представник якого-небудь втаємниченого клану, члени якого здатні вирощувати у себе у вухах діаманти? При чому, цей процес продукування не постійний, а як пологи. Тобто продукування діамантів може відбутися несподівано й у будь-якому місці. І саме зараз дядька «приперло» і «процес пішов».

Отже, дядько розглядав плоди своєї праці, кондуктор дав мені «щасливий квиток» і наказав з'їсти його. Це був жарт, але він повторив його шість разів. Та ще й так наполегливо,

що інші пасажири уважно спостерігали за мною всю дорогу: з'їм чи ні? А я собі їхала, дивилася у вікно і думала про те, що мені два тижні тому запропонували написати «мемуари»...

Ця пропозиція заскочила мене зненацька.

Але я все ж таки почала думати: а з чого б можна було розпочати таке писання? І зробила одне відкриття: якщо не знаєш, з чого почати розповідь, починай її зі словосполучення: «Одного разу...» — а далі піде само собою. Відверто кажучи, я ніколи ще не користувалася ним, адже завжди знала, що буде на початку, а що — в кінці. А все завдяки міфічним «маленьким друзям», моїм «зеленим чоловічкам», що як ідеї та герої живуть у голові та неодмінно хочуть проклонутись на цей світ.

Я не хочу прокльовуватись — я в ньому вже існую.

І нарешті «одного разу» зрозуміла, що надійшов час щось у цьому існуванні систематизувати. Хоча б для себе.

І спробувати зберегти при цьому левову частку іронії, а краще — самоіронії, інакше не варто і братися до діла.

А розпочати так, ніби це продовження якогось речення. Ніби пишеш «між іншим», так, як би говорила на кухні, готуючи борщ або мої улюблені ліниві голубці. Так, ніби говорила до порожнечі сто років, а на сто перший — хтось таки увімкнув диктофона.

Ну от могли б бути такі варіанти...

Про театр «Ромен», циган і два відра цегли

...одного разу бабця Ленки Ройтвер сказала: «А куди ти вступатимеш, коли закінчиш школу?» (Ми якраз стояли посеред Ленчиної квартири, у якій ішов ремонт, а її бабця збирала у відра штукатурку й биту цеглу.)

— До театру «Ромен»! — впевнено сказала я.

— А хіба ти циганка? — здивувалася бабця. (Взагалі, вона була не дуже схожа на бабцю — маленька, але моторна, губи в неї завжди яскравіли помадою морквяного кольору!)

Я не вміла брехати, але мені дуже кортіло бути циганкою, а головне — довести це Ленці.

— Так. У мене дідусь був циганом, — збрехала я і додала: — Я вмію трусити плечима!

— От і молодець! — сказала бабця. — Тоді бери ці відра — допоможеш винести їх за будинок, до балки! Бачиш, скільки тут у нас роботи.

Я взяла до рук два величезні «дорослі» відра, по вінця навантажені битою цеглою.

Ох! Бабця і Ленка йшли за мною до самої балки. Вони несли целофан. Відверто кажучи, якби їх не було поруч, я б вивалила ті відра десь ближче.

Ми йшли, і бабця розпитувала мене про мої плани — чи знаю я циганську мову, чи вмію танцювати, і які іспити складають, щоб вступити до циганського театру. Мені було сім років, і я несла відра. Я думала, що маю доперти їх до самого пункту призначення. А ще мені здавалося, що в руках у бабці і в Ленки — по рушниці. Щойно зупинюсь — розстріл. Бабця всю дорогу нахвалявала мене.

А потім сталося диво. Щойно я поставила відра на землю, як обидві мої руки самі собою злетіли вгору! Так, ніби були підхоплені якимись невидимими янголами. Руки були легкі і зовсім невагомі! Вони ніяк не хотіли повертатися до свого звичного стану. Бабця і Ленка із подивом дивилися на мене, а мої руки — літали! Якби в мене був більший хист до точних наук, я б зробила якесь відкриття, наче Архімед, який вскочив у ванну з водою і зробив висновок про те, що... От зі мною тоді трапилось щось подібне. Моя теорема звучала так: якщо ти несеш вагу, яка в чотири рази перевищує вагу твого тіла, скинувши її, ти можеш злетіти в повітря.

Зміст

Нестерпна легкість буття Ірен Роздобудько	5
Творчість крізь призму душі та серця... ..	7

Одного разу

Друга спроба.....	11
Переформулювання	13
Про театр «Ромен», циган і два відра цегли.....	15
Табори	17
Право розмовляти з Шекспіром.....	25
Блуза за п'ятнадцять мільйонів	27
Сон про зламаний ліфт у невідомому будинку	29
Буде, як буде.....	31
У м'ясорубці	34
Гроші	37
Глянець	42
Хто такий шпрыхсталмейстер.....	47
Я зніматимусь у кіно!.....	51
Записи в «трудовій книжці».....	62
Ода Маршрутці.....	67
Театр!.....	69
Бібліотека з Китаю	72
По канату місячного світла	75
Про слизьку трубу й сурму.....	82
Книжки і школа	85
Як боротися з несправедливістю	88
Про те, чого ніколи не станеться у твоєму житті. І як з цим боротися.....	91

Гуд бай, Америко, о-о-у!	95
Хто ховається в деталях	110
Неправильна книга	115
Все буде.....	120
Р-р-романтика!	123
Не тягнись за сірником!	
(Кілька простих думок з приводу гідності)	126
Краса мрії та логіка мети.....	128
Успіх із запахом цибулі	131
Без знижок.....	134
Казка про Розум та Красу	137
Цінності й дорогоцінності.....	139
Самотність у мережах.....	141
«Я їхав їх мочити...»	
(Літературна обробка почутого зі збереженням стилістики)	147
Бабуся казали.....	152
Прості люди	153
Мить, що стане вічністю.....	155
Друзі й дороги.....	157
Камінна гостя	181
Жінка, яка не любить... ..	186
Сто відсотків правди.....	189
«Як писати книжки».....	198
Книжкові заходи	205
Мій перший Форум, або Як я перемогла Пауло Коельйо	209
Чорний квадрат.....	212
Післямова — 2006.....	214
Післямова — 2014.....	216

Літературно-художнє видання

РОЗДОБУДЬКО Ірен
Одного разу...
(Роман)

Головний редактор *С. С. Скляр*
Завідувач редакції *Г. В. Сологуб*
Відповідальний за випуск *Т. М. Куксова*
Редактор *Г. В. Пагутяк*
Художній редактор *Н. В. Переходенко*
Технічний редактор *А. Г. Верьовкін*
Коректор *Н. Я. Радченко*

Підписано до друку 25.03.2014. Формат 84х108/32.
Друк офсетний. Гарнітура «Garamond». Ум. друк. арк. 11,76.
Наклад 4000 пр. Зам. № .

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
Св. № ДК65 від 26.05.2000
61140, Харків-140, просп. Гагаріна, 20а
E-mail: cop@bookclub.ua

Віддруковано з готових діапозитивів
на ПП «ЮНІСОФТ»
Свідоцтво ДК №3461 від 14.04.2009 р.
www.ttornado.com.ua
61036, м. Харків, вул. Морозова, 13Б

Видавництво Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
www.trade.bookclub.ua

ГУРТОВИЙ ПРОДАЖ КНИГ ВИДАВНИЦТВА

ХАРКІВ

ДП з іноземними інвестиціями
«Книжковий Клуб
“Клуб Сімейного Дозвілля”»

61140, м. Харків-140,
просп. Гагаріна, 20-А
тел/факс +38 (057) 703-44-57
e-mail: trade@bookclub.ua
www.trade.bookclub.ua

Київська філія

04073, м. Київ, просп. Московський, 6, кімн. 35,
тел. +38 (067) 575-27-55
e-mail: kyiv@bookclub.ua

Одеська філія

65017, м. Одеса, вул. Малиновського, 16-А, кімн. 109
тел. +38 (067) 572-44-28
e-mail: odessa@bookclub.ua

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»

служба роботи з клієнтами:

тел. +38 (057) 783-88-88

e-mail: support@bookclub.ua

Інтернет-магазин: www.bookclub.ua

«Книжковий клуб», а/с 84, Харків, 61001

Роздобудько І.

Р64   Одного разу... : роман / Ірен Роздобудько ; передм. Л. Ворониної. — Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2014. — 224 с. : іл.

ISBN 978-966-14-6918-0

Одного разу ми народжуємося на світ. Починаємо шукати сенс життя. Робимо помилки. Розчаровуємося. Падаємо. Злітаємо. Віримо. Зневірюємося. Шукаємо вчителів — або самі стаємо вчителями. Любимо — або не знаходимо любові. Сперечаємось — або дозволяємо себе переконати. Робимо свій вибір — або пливемо за течією. Віримо, що добро перемагає зло, — або самі стаємо злом.

Одного разу нам усім хочеться повірити в диво.

Приміряти на себе бодай одну його пір'їнку.

Можливо, ця книга — ота пір'їнка.

УДК 821.161.2
ББК 84.4УКР

ВІД
ЗОЛОТОГО ПИСЬМЕННИКА УКРАЇНИ

Ідеальні дружини чи ідеальні жертви?

Хто з чоловіків не мріяв про ідеальну дружину? Дружину, яка буде слухняною, покірною та щиро кохатиме свого обранця? Знайти таку дуже легко. Треба лише звернутися до ліцею слухняних дружин...

Пат — вихованка ліцею, яку переконують: усе, що відбувається за межами закладу, не варте уваги, а справжнє життя полягає у покірному служінні своєму майбутньому чоловікові. Та випадкове знайомство з саксофоністом, який завітав до їхнього закладу під час розслідування вбивства однієї з вихованок, відкриває їй очі: те, чого їх навчали, насправді омана, існує ще й інше життя — вільне та прекрасне.

Намагаючись відборонити свою свободу, Пат втікає з закладу й опиняється на вулиці, до якої зовсім не пристосована. Чи зможе вона вижити у світі, про який нічого не знає?

Два твори в одній книжці!

Мирослава дізналася, що їй лишилося жити лічені дні. Ця звістка перевернула її світ, і несподівано до неї прийшло прозріння: «вдалий» шлюб насправді — суцільний фарс, а «зразковий» чоловік планомірно вбиває в ній особистість. Унормоване, «розкладене по полицках» життя летить шкереберть, і тепер Мирослава готова до будь-яких авантур. Та чи зможе вона в цей один-єдиний день стати такою людиною, якою навіть не мріяла бути: зважитися на справжні вчинки, сміливо подивитися в майбутнє й нарешті відчувати щастя? (*«Все, що я хотіла сьогодні»*)

Ірен уже звикла до болю, але раптом їй випала можливість ризикнути — або відновити можливість рухатися, або і далі марнувати життя в ліжку. Розум диктував: обери своїм хірургом світило науки, але інтуїція підказувала: довірся молодому спеціалістові. Винагородою за сміливість стало розуміння, що її оновлене життя — прекрасне, а попереду приємні несподіванки... (*«Лікарняна повість»*)

Від авторки 20 романів і 5 кіносценаріїв!

Якби можна було повернутися в минуле і щось змінити — хто про таке не мріяв? Навіть успішній журналістці й начебто щасливій дружині Ніці є що виправити. Є дівчинка — та це ж сама Ніка, тільки на 30 років молодша. І є хлопчик — її найкращий друг, життя якого скінчиться зарано. Завтра він загине в автокатастрофі, а Ніка помре для телебачення — після страшного потрясіння почне затинатися. Щоб завадити цьому, треба вирушити в минуле. І не обов'язково вигадувати машину часу — досить просто увійти до свого старого під'їзду... Ні, вона не з'їхала з глузду, то лікар порадив: вона ж хоче нарешті припинити затинатися та почути свій голос у прямому ефірі! Чи чого вона насправді хоче? Урятувати товариша своїх дитячих ігор? Або у 80-х, у добу дефіциту, стати в чергу за справжнім коханням?

